

2021-05-17

Morgan Johansson
Justitiedepartementet
Stefan Löfven
Riksdagen

Föreningen Sveriges Överförmyndare har i Prop. 2020/21:150 "Ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister" uppmärksammat att överförmyndaren fått en roll avseende ersättningsfrågor.

Föreningen Sveriges Överförmyndare (FSÖ) har uppmärksammat att i Prop. 2020/21:150 "Ett stärkt barnrättsskydd i vårdnadsärenden" angående ersättningsfrågor föreslås i punkt 10.5 att överförmyndaren ska vara den instans som ska fatta beslut om arvode och ersättning för utgifter till den tillfälliga vårdnadshavaren.

FSÖ vill med anledning av det lämna sina synpunkter.

FSÖ har beaktat den del som rör överförmyndarens område och har inga synpunkter i övrigt avseende innehållet i propositionen.

I utredningen finns 82 remissinstanser, ingen av dessa är någon av Sveriges överförmyndare, överförmyndarnämnder eller tjänstemän som arbetar med överförmyndarfrågor. Inte heller har Föreningen Sveriges Överförmyndare erbjudits att vara remissinstans. Varför har ingen av dessa bjudits in som remissinstans?

10.5 Ersättningsfrågor, sid 99-100 i Prop. 2020/21:150

Regeringens förslag: "En tillfällig vårdnadshavare ska ha rätt till skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som har varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Beslut om arvode och ersättning för utgifter ska fattas av överförmyndaren och betalas av kommunen."

För särskilt förordnade vårdnadshavare har överförmyndaren tillsynen över förmyndarskapsdelen och fattar beslut om arvode och kostnadsersättning avseende det och socialnämnden fattar beslut om arvode och kostnadsersättning för vårdnadsdelen.

I propen jämföras tillfälliga vårdnadshavare med gode män för ensamkommande barn när det gäller arvodering. Det är viktigt att påpeka att överförmyndaren har kunnat se att socialtjänsten brister i att ansöka om en särskilt förordnad vårdnadshavare vilket inte är till barnets bästa.

När det gäller föreslagen ändring i föräldrabalken 10 kap 3 § jämföras tillfällig vårdnadshavare med särskilt förordnad vårdnadshavare. Varför inte jämföras tillfälliga vårdnadshavare med särskilt förordnade vårdnadshavare även när det gäller vem som ska fatta beslut om arvode. Rollerna bedöms då juridiskt vara desamma varför inte även i arvoderingssammanhang.

Skälen till förslaget om tillfällig vårdnadshavare tar sikte på att alla barn har rätt till stabilitet och trygghet. Vårdnadshavaren har ansvar för att ta tillvara att barn får sina rättigheter uppfylla utifrån barnkonventionen som blivit svensk lag. Barnperspektivet förstärks genom att beakta barns rättigheter i ärenden som berör dem och barnets bästa ska alltid beaktas i dessa ärenden.

Propen tar sikte på våld i nära relationer där en förälder avlider och den andre föräldern är förövare men man glömmer bort att det finns flera orsaker till att barn blir föräldralösa som t.ex. på grund av olyckor och sjukdom. Därför är det än viktigare att man tar ett helhetsgrepp och att socialtjänsten rekryterar vårdnadshavare och har tillsyn samt arvoderar den tillfälliga vårdnadshavaren då dessa barn är så utsatta. Det behövs ett helhetstänk över dessa ärenden där barn blir föräldralösa oavsett orsak.

I propen anges att det inte framstår som lämpligt att skapa en reglering där arvode och ersättning för vissa delar av uppdraget ska beslutas av socialnämnden och för andra delar av överförmyndaren. Den regleringen finns redan vad gäller särskilt förordnade vårdnadshavare.

FSÖ ställer sig frågande till varför beslutsfattande om ersättning till tillfälliga vårdnadshavare ska skilja sig från beslut om ersättning till särskilt förordnade vårdnadshavare.

Idag arvoderar överförmyndaren den särskilt förordnade vårdnadshavaren för förmyndarskapsdelen och socialnämnden arvoderar för vårdnadshavardelen som avser barnets personliga intressen.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har i sitt remissyttrande uppmärksammat att när det gäller överförmyndarens uppdrag så avser detta i huvudsak ekonomiska frågor, det vill säga förmyndarskapet, inte övriga delar av vårdnadshavarskapet.

I propen framkommer även att SKR anser att beslut om arvode och ersättning i de delar av uppdraget som tillfällig vårdnadshavare som rör vårdnad bör fattas av socialnämnden och inte överförmyndaren. Regeringen konstaterar att uppdraget som tillfällig vårdnadshavare, såsom SKR anger, kommer att innefatta uppgifter som närmast ligger inom socialnämndens kompetensområde och inte överförmyndarens.

Beslut om ersättning till särskilt förordnade vårdnadshavare för de delar som omfattas av socialtjänstlagen fattas enligt socialtjänstlagen 6 kap 11 § och beslut om ersättning till förordnade förmyndare fattas enligt föräldrabalken 12 kap 16 §, lagrummet omfattar endast gode män, förvaltare och förmyndare – inte vårdnadshavare.

Ska överförmyndaren fatta beslut enligt socialtjänstlagen för en del av ersättningen som inte avser förmynderskapet och ska socialnämnden betala?

Hur ska överförmyndaren kunna bedöma vad som är ett skäligt arvode utifrån uppdragets komplexitet och den tillfälliga vårdnadshavarens kunskaper och erfarenhet?

Det är socialnämnden som har ansvaret för den delen.

Skriftligt svar önskas till föreningens sekreterare Inga-Lill Röhr,
Närkevägen 1 G
681 43 KRISTINEHAMN

Skrivelsen är framtagen av styrelseledamöterna Pernilla Andemore och Maria Dorch på uppdrag av styrelsen för FSÖ.

För Föreningen Sveriges Överförmyndare
Anita Holm
Ordförande

Kopia sänds till:
Länsstyrelserna
Sveriges kommuner och regioner
Barnombudsmannen
Justitieombudsmannen
Föreningen Sveriges socialchefer